

Konsten att bedöma bilder & ge konstruktiv kritik

Varför ska vi bedöma bilder och hur kan vi som fotografer utvecklas av det?

Frågan varför och hur vi ska bedöma bilder och hur vi som fotografer kan utvecklas av det är en diskussion som efterfrågas av många fotografer, såväl professionella som amatörer.

Det här kompendiet sammanställde vi från olika personer med sunda åsikter för att ge handledning och tips på hur man kan ge och ta emot bildbedömningar. Det svarar framförallt på frågan *varför* vi ska formulera våra tankar om fotografier och det kan förhoppningsvis även hjälpa till att utveckla ditt eget fotograferande.

Innehåll

1. Varför är vi så försiktiga att diskutera bilder och bildupplevelser?

Tar upp grundfrågan varför vi inte pratar så mycket om bilder och ger några förslag på varför.

2. Konsten att ge en bildkommentar

Går lite mer på djupet varför vi ska kommentera bilder och hur man ska tänka. Måste man vara en superduktig fotograf för att få säga något om en bild?

3. Tre tips att ge bra konstruktiv kritik

Några väldigt enkla och effektiva råd hur vi kan bli bra på att prata om bilder utan att det resulterar i enbart kritik.

4. Ett praktiskt exempel

Ger ett exempel på hur man kan undvika förvirring genom att berätta hur man tänkt med sitt fotografi innan man låter någon göra en bedömning.

Mycket nöje!

1) Varför är vi så försiktiga att diskutera bilder och bildupplevelser?

Jag tror att det finns många skäl till varför vi är så försiktiga med att prata om det som trots allt borde ligga oss fotografer, proffs och amatörer, väldigt nära.

- Det tar emot att kritisera enskilda fotografer. Publiken för utställningsfotografi är så liten och den ekonomiska vinsten så obetydlig att de flesta på ett rent medmänskligt plan bara vill uppmuntra och vara hjälpsamma. Dessutom är fotovärlden så liten. De som intresserar sig för fotografi lär snabbt känna varandra både i verkliga livet och genom bloggar. Kompisband uppstår och med dem en ovilja att ta ställning.
- Det finns ingen professionell kritik att ta avstamp mot. Det är lättare att prata konstruktivt om upplevelsen av en bok, film eller teaterföreställning när man har någon annans synpunkter att spegla sig mot, som recensioner i tidningar, radio och teve. På fotoområdet är genomtänkt och välformulerad professionell kritik extremt sällsynt.
- Rädsla att negativ kritik ska uppfattas som avundsjuka. I dagens Sverige ska man vara positiv och uppmuntrande och pussa kind. Det tar emot att kritisera, för då öppnar man sig själv för kritik. Lättare då att hålla sig till svepande omdömen som inte förpliktar till något.
- Vi saknar gemensamma begrepp. Eftersom det är så ont om välskrivna kritik så är språket vi använder för att tala om fotografiska bilder utarmat.

Alla vi som tänker på fotografi en gång i veckan eller mer borde vara förmögna att gemensamt skapa en bättre plattform för att dela bildupplevelser. Det man talar om blir man också intresserad av.

Kritik låter kanske negativt, men egentligen handlar det bara om att prata eller skriva om vad man tänker och känner inför ett verk, positivt och negativt. För att skapa kritik av god kvalitet måste man tänka, känna, analysera och slutligen värdera.

Det är svårt, men givande.

(Texten ursprungligen publicerad av Göran Segerholm i Kamera & Bild, september 2009 och som blogginlägg på Internet: <http://bildradion.se/2009/09/22/god-kritik-ar-samtalet-vi-saknar/>)

2) Konsten att ge en bildkommentar

Varför ska man egentligen kommentera bilder och hur ska man tänka? Vad är det man ska titta på? Och borde man inte vara en superduktig fotograf innan man ger sig på att kommentera andras bilder?

Den stora frågan 'Varför?'

Skälen till varför vi kommenterar bilder varierar från person till person, men man skulle kunna sammanfatta dem lite kort såhär:

1) Att kommentera andras bilder är nyckeln till att lära känna sitt eget bildseende och lära sig sätta ord på vad man känner och tycker inför en bild

2) Att kommentera andras bilder är ett sätt att hjälpa dem utvecklas vilket ger mig glädje

Själv tror jag man ofta missar eller underskattar hur utvecklande för det egna bildseendet och bildskapandet som bildkommenterandet kan vara. Ett tydligt steg i att själv bli bättre som fotograf är att lära känna sin egen bildsmak och att i det lära känna vilken bildstil vi själva vill utveckla i vårt fotograferande. Sen har vi alla olika vägar i den utvecklingen, men i bildkommenterandet finns definitivt ett gyllene tillfälle att utveckla sitt seende och lära sig sätta ord på sina bildreaktioner/känslor.

Det handlar om vad *du* ser, vad *du* känner och upplever, det är *din* reaktion och *dina* åsikter *du* framför. Och när det gäller dig så är du faktiskt redan från början expert.

Can't See You, But I Can't Tell You That I Can't See You. Copyright © Justus Rannerason [Förstora]

Alla kommentarer behöver inte handla om hur man ska ljussätta annorlunda . En kommentar som berättar om vad du ser och vad du upplever i bilder är en fullgod kommentar, som erbjuder fotografen massor med möjligheter till lärande om hon/han tar vara på den.

En rekommendation är att använda sig av 'jag-budskap' dvs skriva att det är *dina* åsikter du företräder snarare än hur det är. Det är ett sätt att markera dels att du står för åsikten som du framför, men också att den är ett uttryck för hur just du upplever världen - vilket lämnar utrymme för att andra upplever den annorlunda.

Det sista kan vara nog så viktigt då vi alla sitter vid olika skärmar, i olika ljusförhållanden och med olika färgåtergivning – en tydlig illustration av att inte ens kring så basala delar av en bild som dess ljushet/mörkhet upplever vi den lika och det blir inte mindre olika för att vi övergår till komposition eller budskap.

En förutsättning för att nå fram med det man försöker säga i sin bildkommentar är att man anpassar sitt budskap till den som ska ta emot det. Frågan 'Vem talar jag till/med?' är grundläggande, här som överallt annars, om man som kommenterande part vill att budskapet ska nå fram. Självklart är det bilden som ska bedömas, men i formulerandet av åsikten kan man ta hänsyn till saker som ålder, erfarenhet och/eller relationen man har till fotografen. Med fotografer man känner kan man ofta kosta på sig att ta sig andra friheter med språket, men om man pratar med någon man inte känner kan det krävas en extra tydlighet för att budskapet ska gå fram.

Att ta emot bildkommentarer

*** Tänk att det här är en personlig åsikt!**

*** Kolla på din bild och tänk efter om kritiken stämmer. Tycker du inte att den gör det så har personen förmodligen bara en annan bildsmak än dig. Och det är viktigare att du är nöjd.**

Försök ha en öppen inställning till den kritik som framförs, lyssna, fundera, känn efter och välj sedan om du ska ta till dig av kritiken helt, delvis eller kanske inte alls. Om kommentaren svider lite, låt den göra det och fundera om den är befogad – är den inte det, så har du och bildkommentatören helt enkelt olika syn på din bild.

Det kan vara väl så viktigt att komma ihåg att utveckling inte alltid är att göra som andra vill. Fundera över vad som är ditt eget uttryck, så att du finner en egen väg till bilden. Därmed inte sagt att du ska förkasta den kritik du får, låt den sjunka in och ta sen ställning, ibland är den nyckeln till helt nya bilder och kunskaper.

(Skrivet av Maria Mattiasson på www.fotosidan.se/cldoc/konsten-att-ge-bildkommentarer-2.htm)

3) 3 tips att ge bra konstruktiv kritik

För att man skall kunna ge bra konstruktiv fotokritik så bör fotografen som har tagit bilderna ge så mycket information om bilden och vad han eller hon vill förmedla med den.

Så fråga den som tog bilden om hans idé om bilden innan han tog den (om det fanns en idé eller om det var spontant), vart han tog den, hur han tog den och eventuella saker som han gjorde speciellt vis själva fototillfället t.ex. kastade upp kameran luften.

1) Tolkning

Efter att ha gått igenom bilden och tagit en kort paus för att tänka igenom vad du tycker så kan du börja såhär: När jag tittar på bilden så får jag en känsla av...

Prata om hur bilden berör dig och sedan vad du tror att fotografen har försökt få fram med bilden. Symboliken i bilden är viktig och oerhört värdefull att prata om.

Efter att ha pratat om själva tolkningen så kan man prata om det tekniska i bilden.

- Exponeringen, är den bra balanserad eller för ljus/mörk
- Är skärpan/oskärpan tillräcklig för att förmedla känslan
- Beskrivningen av bilden om det förekommer
- Realistiska färger, svartvitt
- Balansen mellan förgrunden, mellangrunden och bakgrunden
- Val av vinkel (grodperspektiv, normalperspektiv, fågelperspektiv)
- Efterbehandlingen av bilden

2) Prata om de bra punkterna

Vilka punkter är bra och varför. "Varför" är den allra viktigaste frågan för att fotografen skall kunna ta till sig kritiken konstruktivt. Exempel kan vara: *Porträttet utstrålar värme pga. den varma färgtonen och den fina kontrasten mellan bakgrund och förgrund.*

3) Punkter som kan förbättras

Efter att ha pratat om de bra punkterna så bör fotografen vara redo att höra vad du skulle ha gjort för att förbättra bilden. Porträttet på den gamla mannen kanske gör sig bättre i svart och vitt...

"Jag skulle beskära landskapet i mer panoramaformat och ha mer vatten än land för att skapa mer dynamik i bilden samtidigt som en kontrastökning skulle sublimer dynamiken"

Kom ihåg!

Ingen bild är perfekt och människor har olika värderingar för vad som är bra och dåligt. Så länge man håller en diskussion och fotografen som får kritiken är beredd att lyssna så brukar konstruktiv kritik vara det bättre verktyget för att förbättra sig själv som fotograf.

(Skrivet av <http://fotografgruppen.se/fototips/konsten-att-ge-fotokritik.html>)

4) Ett praktiskt exempel

Från Svenska amatörfotografer – bildkritik dit man kan mejla sina bilder för bedömning från helt okända personer. Kan ibland vara skönt att "slippa" experter.

Ett exempel på att här kom kritiken av bilden innan fotografen fick säga vad han tänkt med bilden. Den som gav kritiken skulle först ställt frågan till fotografen vad han själv tänkt:

Kommentar om bilden:

Alltså... jag har lite svårt att förstå intentionen med den här bilden. Fokus ligger på huset därborta, men blommorna skymmer ganska rejält...

Så här tänker jag om bilden: antingen är det tänkt att vara en bild på blommorna, då hade jag sett till att ha fokus på dem, och kanske komponera om en smula; eller så var det tänkt att vara en bild på omgivningen med blommorna som en extra dekoration, och då hade jag nog komponerat om så att blommorna hamnade lite vid sidan av och inte skymde såpass, eller kanske tagit ett steg tillbaka och låta blommorna bli en dekoration "under" huset.

Svar från fotografen:

Det var ingen större tanke bakom det. Först var bilden bredare. Men beskar bilden lite. Det gjorde jag lite för att få effekten av att inte veta vad fokuset ligger på! men håller med om att fokuset borde legat mera på prästkragarna! Det blev iaf en somrig bild som jag gillade! Jag tror faktiskt jag tog den med min mobiltelefon!

Vi kan alltså tänka på att som vi frågar får vi svar. Ju mer information vi får om en bild ju lättare är det att säga något konstruktivt om den.